

necessity of finding ways to improve the preparation of the future expert in the conditions of integration processes. Analyzing the research of Turkish scholars, the author summarizes the process of formation and propagation of the higher education system in Turkey, defines the historical background of the transformation of the education system to meet the growing demands of society.

The author reveals the characteristic features of the modern educational environment on the basis of a comparative analysis of systemic training in Turkey and Western European countries, noting that the content of higher education is strongly influenced by the European integration trends and characterized by the new requirements associated with entry into the European educational space.

It was found that under the Bologna process and the integration of high school clearly outlines key trends in the development of university education: democratization, humanization and humanitarization, fundamentalization of higher education and the standardization of educational content, optimization and intensification of education, accessibility and low cost of education, as well as creating a network of universities, the availability of technical means and multi-level nature of higher education.

The author notes that the foundation of educational reform in Turkey was the unification of the high school, due to the expansion of universities by the addition of non-university institutions (institutes, colleges) to the university network. Turkish universities have become powerful scientific training and production center, with an extensive network of colleges, research institutes, laboratories, faculties, on which the preparation of highly qualified specialists in various fields of knowledge.

АКТИВІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ ЗАСОБАМИ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

УДК: 378.937+378.14

Солдатенко Н. Н.

Стаття посвячена проблемі активізації учебно-познавальної діяльності майбутніх інженерів, на основі аналізу експериментальних даних була определена ступінь ефективності застосування мультимедійних технологій в ході навчання педагогіки вищої школи.

Ключевые слова: *познавальна активність, познавальна самостійність, активізація учебно-познавальної діяльності, мультимедійні технології.*

Стаття присвячена проблемі активізації навчально-пізнавальної діяльності майбутніх інженерів, на основі аналізу експериментальних даних було визначено ступінь ефективності застосування мультимедійних технологій в ході навчання педагогіці вищої школи.

Ключові слова: *пізнавальна активність, пізнавальна самостійність, активізація навчально-пізнавальної діяльності, мультимедійні технології.*

THE INTENSIFICATION OF EDUCATIONAL-COGNITIVE ACTIVITY OF FUTURE ENGINEERS BY MEANS OF MULTIMEDIA TECHNOLOGIES

Soldatenko Nikolay

The article is dedicated to the problem of the intensification of educational cognitive activity of future engineers; on the basis of the analysis of experimental data the degree of effectiveness of multimedia technologies' use in the process of studying of high school pedagogics was identified.

Multimedia is the complex of the program means that realize the processing of information in sound and spectacular view with the use of animation, graphics, photos, video, sound and text that creates complex information medium.

Key-words: cognitive activity, cognitive self-dependence, intensification of educational-cognitive activity, multimedia technologies.

Актуальність дослідження. Соціально-економічні зміни в Україні, переорієнтація на розвиток людини, її особистісні якості та культурні цінності детермінують нагальну потребу кардинального оновлення системи освіти, перегляд основних концептуальних положень навчально-виховного процесу у вищій технічній школі. У зв'язку з інтеграцією України до ЄС постає питання підготовки фахівців, які спроможні самостійно опановувати професійні знання, уміння і навички, творчо підходити до вирішення професійних питань, самостійно мислити, проявляти активність, ініціативу, приймати самостійні рішення та вміти пристосовуватися до умов життя і праці, які постійно змінюються. Навіть поверховий аналіз сучасної вищої освіти виявляє, що сучасний ВТНЗ не надає належного значення операційному боку навчання, робиться основний акцент на його змістовний бік, тобто досі ВНЗ дає студентам значний об'єм готових знань, але не вчить у належній мірі робити самостійні висновки на базі цих знань. Так, дослідження останніх років виявили, що майбутні інженери не завжди можуть достатньо глибоко розібрати структуру того чи іншого визначення, доказу, методу вирішення задачі, побачити схожість та різницю істотних елементів, на перший погляд, різних систем, перенести ті самі дії з одного об'єкта до іншого, еквівалентним чином перефразувати, переформулювати умови задачі, побудувати систему, яка мусить бути ізоморфною до вихідної. Всі вказані процедури складають більш широке вміння – вміння моделювати, яке тісним чином зв'язане з аналогією, порівнянням та узагальненням. Володіння ж цими засобами складає основу пізнавальної самостійності. Саме тому в нашій країні й за кордоном ведеться інтенсивний пошук засобів, методів і форм організації навчального процесу в школі, що сприяють стимулюванню пізнавальної активності і самостійності майбутніх інженерів.

Аналіз останніх досліджень з проблеми, що розглядається. Аналіз сучасних наукових джерел засвідчує, що в теорії і практиці вищої освіти накопичено значний досвід, який може стати основою удосконалення ПНД майбутніх інженерів: - визначено домінантні імперативи нової стратегії професійної підготовки фахівців з позицій нової філософії освіти (В.П.Андрущенко, О.В.Глузман, І.А.Зязюн, В.Г.Кремень, В.О.Кудін, В.І.Луговий та ін.), неперервності освіти (А.М.Алексюк, С.У.Гончаренко, О.А.Дубасенюк, В.П.Зінченко, В.С.Ледньов, Н.Г.Ничкало, С.О.Сисоева та ін.);

- розглянуто дидактичні основи активізації самостійної навчальної діяльності студентів (В.М.Вергасов, А.А.Кирсанов, М.М.Скаткін, М.І.Сметанський, Т.І.Шамова, Г.І.Щукіна та ін.).

- здійснено аналіз різних аспектів формування пізнавальної самостійності учнів загальноосвітніх навчальних закладів (О.Я.Савченко, Н.І.Дідусь, П.І.Підкасистий та ін.), шляхів підвищення ефективності навчання (А.М.Алексюк, Є.С.Барбіна, В.І.Бондар, В.А.Козаков, О.Г.Кучервий, О.М.Пехота, В.А.Семиченко, С.О.Сисоєва та ін.), дослідження впливів самостійної роботи на процес пізнання (В.К.Буряк, В.М.Вергасов, Б.П.Єсіпов, О.Г.Мороз, Р.А.Нізазов, М.Д.Нікандров та ін.);

- обґрунтовано окремі аспекти організації самостійної роботи студентів навчальних закладів різних рівнів акредитації, зокрема при викладанні деяких навчальних предметів (Г.Є.Гнітецька, Л.В.Жарова, Н.С.Журавська, С.Г.Заскалета, Л.І.Лутченко, В.В.Луценко, Н.Г.Сидорчук, М.І.Сичова, В.М.Хрипун, І.А.Шайдур та ін.);

- здійснено історико-педагогічний аналіз проблеми використання самостійної пізнавальної діяльності як засобу активізації навчального процесу (Н.М.Дем'яненко, В.К.Майборода, Л.О.Хомич);

- здійснено порівняльний аналіз організації самостійної пізнавальної діяльності (Л.П.Пуховацька, Т.С.Кошманова, М.П.Лещенко, Н.М.Авшенюк).

Проблема застосування мультимедійних технологій у підготовці фахівців різних спеціальностей знаходить своє відображення в роботах Г. Абрамовича, Л.Боднар, Г.Бордовського, Я.Булахової, Р.Гуревича, Л.Довгань, Р.Гуріна, М.Жалдак, В.Імбер, Н.Ішук, Ю.Лободи, О.Пінчук, В.Подгорної, С.Риженко, І.Роберт, Н.Тимошук, Н.Фролової та ін.

Однак не отримали належного відображення в педагогічній літературі питання, пов'язані з використанням мультимедіа як засобу активізації навчально-пізнавальної діяльності майбутніх інженерів.

Метою нашого дослідження було визначення ступеня ефективності використання мультимедіа в процесі активізації пізнавальної діяльності майбутніх інженерів на заняттях з педагогіки вищої школи.

Виклад основного матеріалу дослідження. У зв'язку з тим, що навчальна робота студентів містить не тільки інтелектуальний, а й емоційний прояв особистості, ми переконалися в тому, що, залежно від характеру і змісту емоцій, вони або стимулюють, або уповільнюють розумовий процес. Якщо спочатку інтелектуальне почуття виступає у формі емоції цікавості, то як тільки студенти отримують відповідь на ті питання, які були поставлені в ході пізнавальної діяльності, на зміну емоції цікавості приходять інші емоції – задоволення або незадоволення. В одних випадках ці почуття пов'язані переважно з процесом пізнавальної діяльності, в інших – з її результатами. При цьому задоволення пов'язане з подоланням труднощів, тобто з досягненням деяких часткових результатів або з виконанням завдання повністю. Незадоволення ж породжується тим, що процес репродуктивної розумової праці досить простий і не вимагає прояву пізнавальної активності і самостійності студентів. Тому слід будувати навчальну роботу таким чином, щоб у ній поєднувалися як розумове напруження, так і емоційний настрій.

Вплив на мотиваційну сферу передбачає такі заходи: актуалізація позитивних мотивів, що склалися раніше; створення умов для формування нових мо-

тивів і відповідно нових якостей в них і в раніше сформованих мотивах (стійкість, усвідомленість, осмисленість та ін.); корекція дефектних мотивів. При цьому з дидактичних засобів необхідно виділити наступні: постійне залучення студентів в самостійну пошукову індивідуальну, групову та колективну пізнавальну діяльність (включення в навчальний процес систем пізнавальних завдань, самостійних робіт творчого характеру); створення сприятливої атмосфери навчальної діяльності; посилення емоційної сторони занять (використання цікавості, комп'ютера, створення ситуацій спору, дискусії). Так, особливу увагу потрібно приділити формуванню пізнавального інтересу на заняттях. З цією метою доцільно застосовувати мультимедійні технології.

З розвитком мультимедіа технологій відбувається комп'ютеризація різних видів діяльності. Мультимедіа являє собою сукупність програмних засобів, що реалізують обробку інформації в звуковому та зоровому вигляді з використанням анімації, графіки, фотографій, відео, звуку і тексту, що створює комплексне інформаційне середовище.

Одним з типів мультимедійних проєктів є комп'ютерні презентації. Мультимедіа-презентація – це сучасний спосіб представлення інформації. Це програмний продукт, який може містити текстові матеріали, фотографії, малюнки, слайд-шоу, звукове оформлення і дикторський супровід, відеофрагменти і анімацію, трьохмірну графіку.

Приблизно 80% інформації людина сприймає органами зору і 15% органами слуху. Мультимедіа технології дозволяють впливати одночасно на ці найважливіші органи чуття людини. Супровід слайд-шоу, анімацією, відео та звуком викликає концентрацію уваги студентів. Викладач може відразу відобразити весь зміст і переходити до необхідного матеріалу. Витяг інформації не пов'язано з великими витратами праці і часу. Інформація презентації може містити величезну кількість сторінок тексту, малюнків і фотографій, анімацію і трьохмірну графіку, аудіосупровід, відеофрагменти, музичне оформлення, при цьому забезпечується тривалий термін зберігання.

Для створення комп'ютерної презентації лекційного матеріалу з дисципліни «Педагогіка вищої школи» була обрана програма PowerPoint, яка є одним з найбільш популярних засобів створення мультимедійних програмних продуктів. Дана програма дозволяє використовувати різні графічні, аудіо- та відеофайли.

Розроблений мультимедіа-пакет з дисципліни «Педагогіка вищої школи» містить 20 мультимедійних лекцій. Серед них лекції за темами «Дидактика вищої школи», «Методи педагогічних досліджень», «Форми організації навчання у вищій школі», «Контроль знань у вищій школі», «Інноваційні методи навчання», «Розумове та естетичне виховання», «Моральне та патріотичне виховання» та ін.

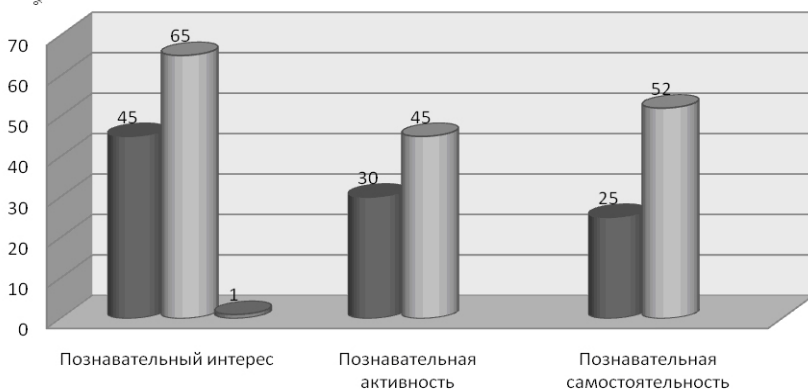
Мультимедіа-лекції з дисципліни «Педагогіка вищої школи» містять тексти, малюнки, анімаційні ефекти, відеофрагменти і музичне оформлення. Кожна лекційна презентація складається з 17-25 слайдів, на яких представлені назва лекції, проблемні питання, що розглядаються, і основний зміст матеріалу у вигляді тексту малюнків, схем, таблиць. Характерною особливістю лекційного курсу є те, що в нього включена досить різноманітна інформація. Для успішного освоєння цього курсу необхідно спиратися на певні розділи суміжних дисциплін. Тому педагогіка вищої школи викладається з використанням наочності різноманітних видів.

Лекції суміщають слайди, текстовий, графічний (схеми, діаграми, малюнки) та відео-матеріал з комп'ютерною анімацією. Представлені малюнки, схеми містять анімацію. Це дозволяє викладати теоретичний матеріал найбільш зрозумілим і доступним чином. Складові малюнка з'являються по черзі, що дозволяє повністю уявити послідовність процесу, що було зображено. Кожний слайд супроводжується певним звуковим ефектом, що дозволяє акцентувати увагу студентів на найбільш важливих моментах лекції.

Гіпертекстовий формат курсу лекцій дозволяє здійснювати швидкий пошук, і перехід до потрібної теми розділу. Після завершення розгляду кожного питання лекції за посиланням можна перейти в зміст, що дозволяє переходити до інших питань лекції або до іншої лекції. Також можна здійснювати перехід до змісту після перегляду слайда, що відображає проблемні питання лекції.

Контрольна група

Експериментальна група

Малюнок 1

Показники ефективності навчально-пізнавальної діяльності студентів

Для визначення ефективності використання мультимедіа-технологій в лекційних курсах та їх впливу на активізацію пізнавальної діяльності, були виділені групи студентів, однакові за чисельним складом і успішності в магістратурі Вінницького національного технічного університету. Першій групі (експериментальній) лекції читалися із застосуванням мультимедіа технологій, другій (контрольній) — за традиційною технологією. Для оцінки ступеня ефективності використання мультимедіа було проведено анкетування на основі розроблених нами методик [4] для визначення рівня сформованості пізнавального інтересу, пізнавальної активності і самостійності. Його результати представлені на малюнку 1.

Проведені дослідження показали, що при використанні в навчальному процесі мультимедіа-лекцій істотно підвищився у студентів рівень сформованості розглянутих показників ефективності навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Висновки. Таким чином, застосування мультимедіа технологій призводить до використання більш ефективних підходів до навчання і вдосконалення методик. Головна перевага мультимедійних лекцій полягає в можливості використання інтерактивної взаємодії викладача, як з програмним засобом, так і одночасне спілкування зі студентською аудиторією. Впровадження мультимедіа тех-

нологій сприяє підвищенню мотивації навчання студентів, активізації їх пізнавальної діяльності, економії навчального часу, більш глибокому засвоєнню матеріалу на заняттях. Використання комп'ютерних засобів навчання у професійній підготовці інженерів робить навчальний процес більш наочним, динамічним, творчим, інтенсивним і піднімає його на новий, сучасний рівень.

Література

1. Абрамович Г. В. Формування іншомовної компетентності студентів ВТНЗ шляхом використання сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій. – [Електронний текст]. – Режим доступу: <http://conf.vstu.vinnica.ua/humed/2008/txt/Abramowiz.php>

2. Лернер И. А. Процесс обучения и его закономерности / И. Я. Лернер. – М. : Знание, 1990. – 96 с.

3. Підгорна В.В.Методика та педагогічні умови впровадження мультимедійних технологій. – [Електронний текст]. – Режим доступу: <http://intkonf.org>

4.Солдатенко М. М. Теорія і практика самостійної пізнавальної діяльності : Моногр. - К. : Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2006. - 198 с. - Бібліогр. : с. 173-197. - укр.

5.Тимошук Н.М. Використання мультимедійних засобів навчання з іноземної мови в аграрних ВНЗ / Н.М.Тимошук, Л.І.Довгань. – [Електронний текст]. – Режим доступу: www.confcontact.com/2010alyand/ped4-rimos.htm

THE INTENSIFICATION OF EDUCATIONAL-COGNITIVE ACTIVITY OF FUTURE ENGINEERS BY MEANS OF MULTIMEDIA TECHNOLOGIES

Soldatenko Nikolay

The article is dedicated to the problem of the intensification of educational cognitive activity of future engineers; on the basis of the analysis of experimental data the degree of effectiveness of multimedia technologies' use in the process of studying of high school pedagogics was identified.

Multimedia is the complex of the program means that realize the processing of information in sound and spectacular view with the use of animation, graphics, photos, video, sound and text that creates complex information medium.

As the students' educational work includes not only intellectual, but also emotional demonstration of personality, we were persuaded that depending on the character and the context of the emotions, they are either a stimulator or a brake in the mental process. If in the beginning intellectual feeling appears in the form curiosity's emotions, as soon as the students get the answer to the questions, which were put in the process of cognitive activity, the curiosity's emotions are substituted by the other emotions - satisfaction or dissatisfaction. In some cases these feelings are connected mostly with the process of cognitive activity, in the other cases – with its results. Here with the satisfaction is connected with overcoming of the difficulties, i. e. with the achievement of some partial results or with the complete fulfillment of the task. Dissatisfaction is created by the fact that the process of reproductive cognitive labour is simple enough, uniform and doesn't require the demonstration of cognitive activity of students' self-

dependence. That's why it's necessary to build the educational work so that mental stress and emotional mood can be combined in it.

The motivation sphere suggests the following ways of influence: the actualization of positive motifs, formed earlier; the creation of the conditions for new motifs' forming and consequently the new qualities in them and in earlier formed motifs (stability, awareness, meaningfulness etc.); the correction of defective motifs. Here with from the didactical means it is necessary to set off the following: constant involvement of students into self-dependent searching individual, group and collective cognitive activity (the involvement of the systems of cognitive tasks, independent work of growing creative character); the creation of favourable atmosphere of educational activity; the strengthening of the emotional side of the lessons (the use of entertaining, the computer, the creation of the argument's situations, the discussion) into the educational process. Thus, special attention should be paid to the forming of cognitive interest at the lessons; information technologies are very «helpful» in this case.

One of the types of multimedia projects is computer presentations. Multimedia presentation is a modern way of information's displaying. It's a program product that can consist of text materials, photos, paintings, slide-show, sound design and recording accompaniment, video fragments and animation, three-dimensional graphics.

For the creation of computer presentation of lecture the material in the disciplines such as «Pedagogics» and «High school pedagogics», the program Power Point, which is one of the most popular means of multimedia program products' creation, was chosen. The given program permits the use of different graphical, audio- and video files.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МОВЛЕННЕВОГО ЕТИКЕТУ ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ У ВНЗ

УДК: 378. 054. 6+37. 011. 32+372. 461+378. 147і

Ковалів Ж. В.

В статтє «Особенности использования речевого этикета иностранными студентами во время обучения в ВУЗе» анализируется сфера использования речевого этикета, его функции и составляющие, также представлены результаты тестирования по методике В. Ряховского на предмет коммуникативности иностранных студентов; названы причины возникновения трудностей в межкультурном общении.

Ключевые слова: коммуникативная сфера, речевой этикет, коммуникативность, межкультурное общение.

У статті «Особливості застосування мовленнєвого етикету іноземними студентами під час навчання у ВНЗ» аналізується сфера застосування мовленнєвого етикету, його функції та компоненти, також представлені результати тестування за методикою В. Ряховського щодо комунікабельності іноземних студентів; названі причини виникнення труднощів у міжкультурному спілкуванні.